

tehnikov. Marsikaka industrija bi se razvila, ko bi imeli večje domačine. To je pa v današnjih časih važno, kajti dežele brez industrije hitro ozadujejo.

Veliko let se naši poslanci že poganjajo, da se osnujejo na graškem vseučilišču slovenske stolice, a zato se pa še ni nikdo dosedaj zmenil, kako je pa s slovenščino na tehniki, kakor bi ta zavod ne imel za nas nobene važnosti. Na tehniki v Gradci se podučujejo francoščina, angleščina in italijanščina, le za slovenščino ni nobenega prostora, a vendar mnogo obiskovalcev graške tehnične visoke šole bode pozneje delovalo mej Slovenci. Strokovnih predavanj v slovenščini seveda mi Slovenci pri sedanjih razmerah ne moremo še zahtevali, če tudi bi morda to pri nekaterih predmetih ne bilo odveč. Lahko bi se pa upeljal pač pouk slovenščine na tej tehnični šoli s posebnim ozirom na tehnično terminologijo. Na tak način se poučujeta francoščina in angleščina na tehnični visoki šoli v Darmstadt in gotovo je tak pouk le koristen. Na tak način bi se položil nekak temelj za slovensko uradovanje pri stavbenih uradih na Slovenskem. Seveda bi se moralo poskrbeti za potrebne knjige za tak slovenski jezikovni pouk. Sicer pa tudi upamo, da bi Nemci sami se takemu pouku dosti ne ustavljali, vsaj se je že mej njimi govorilo o tem, da se za slovenščino osnuje v Gradci kak praktičen tečaj. Tega se pač ne bodo bali, da bi ta slovenski pouk že poslovenil najbolj nemško mesto v Avstriji, za kakeršno hoče veljati Gradec.

Politični pregled.

Grof Franc Coronini je mislil kandidovati za deželni zbor v kakem slovenskem okraju, a je to misel opustil, ko je na slovenski strani se pojavil odločen upor taki kandidaturi. Posebno tržaški namestnik vitez Rinaldini je nagovarjal grofa, naj kandiduje mej Slovenci. Potem bi bili imeli v goriškem deželnem zboru Italijani večino. Grof Coronini bode pa baje sedaj kandidoval zopet v Gorici. Zmernejši Italijani ga bodo gotovo volili, radikalnejši mu pa utegnejo postaviti kakega protikandidata.

Kdo bode gališki namestnik? — Še vedno niso našli moža, ki bi mogel in hotel nadomestiti grofa Badenija na mestu cesarskega namestnika za Galicijo. Prosil je Badeni že pl. Dunajewskega, bivšega finančnega ministra, da bi bil njegov naslednik, a ta mu je odgovoril, da zaradi starosti ne prevzame tega urada. Mogoče je pa tudi, da Dunajewski ne mara biti podrejen Badeniju, katerega daleč presega po svojih zmoglostih. Sedaj se pa govori, da Jaworski postane gališki namestnik.

Protisemitje in Čehi. — Nasprotje mej dunajskimi protisemiti in Čehi je tem večje, čim bolj se poslednji postavljajo na nemškonarodno stališče. Samo zabavljanje proti židom tudi pri Čehih ne vleče. To je skusil Schneider, ki je na shodu dunajskih Čehov jih prigovarjal, naj volijo protisemite. Zabavljal je zoper žide, da je bila groza. Čehi so mu pa dali razumeti, da je tega zabavljanja že odveč, in Schneider je pa sedaj začel zabavljati proti Čehom. Nazivljaj jih je plačane „lumpe“. Seveda s tem se jim ni prikupil. Le prejasno je pokazal, kako mislijo prav za prav on in njegovi tovariši o Čehih. Napačna je torej misel, da so morda dunajski protisemitje kaj pripomogli Čehom do višjega spoštovanja na Dunaji. Baš protisemitski krogi najhuje zabavljajo proti Čehom.

Dunajski Čehi so mislili že tožiti Schneiderja, a so to misel opustili, ker se jim zdi premalo važna oseba, da bi se z njim pravdali. Samo protisemitov se bodo še bolj izogibali.

Poljska gimnazija v Tešinu se slovesno otvori še ta mesec. Nemci se zaradi tega jeze in nazivljajo nameravano slavnost v nemškem (?) mestu izzivanje Nemcev. Če Nemci prirede v slovanskem mestu kako demonstrativno slavnost, je pa vse v redu. Sicer pa Tešin ni nemško mesto, temveč le slučajno v njem še vladajo Nemci. Ko se bode slovanski živeli malo bolj zavedel svoje narodnosti, pa bode mesto dobilo precej drugačen značaj. Nemci sami čutijo, da se jim v Tešinu že stališče maje, za to je pa tak krik. Jeza je pa tem večja, ker šleški Poljaki ne mislijo se zadovoljiti z osnovo zasebne poljske gimnazije, temveč mislijo zahtevati, da se tej gimnaziji dovoli tudi hitra državna polpora, in da se vpeljejo poljske paralelke na učiteljski v Tešinu. To jih seveda najhuje bode, kajti poljski izobraženi učitelji bi vspodbujali poljsko narodno zavest mej rojaki po deželi in dežela bi tako dobivala vedno bolj slovanski značaj.

Nemčija. — Petindvajsetletnico zmage nad Francozi v bitki pri Sedan in ustanovitve nemškega cesarstva praznovala je Nemčija dne 3. t. m. Mislil bi kdo, da bo tako pomembna obletnica velik naroden praznik, toda ne, praznovanje tega jubileja je bilo zgolj prisiljeno in je imelo izključno vojaški značaj. Toliko opevana Velika Nemčija še danes ni priljubljena. Južne države itak niso zahtevalne z upravo, meščanstvo samo ni navdušeno za njo, delavski stan pa v socialnem demokratizmu kar naravnost pobija sedanjo vladojoči sistem nemški. Nemški vladni krogi dobro vedo za nezadovoljnost, zato so se pa sami potrudili, da prisiljeno slavijo to obletnico. In res vdeležile so se je le tisti, ki morajo nje slušati — vojaštvo. V vsem pa ta slavnost ni bila drugaka kot provokacija Francozov, ki bi bila kot taka prav lahko izostala.

Italija. — Prav natančno označuje razmere v Italiji to, da volijo politične hučodelce za poslance. Tako je bil mej drugimi izvoljen v Palermi Garibaldi Bosco s 1136 glasovi od 1751 oddanih glasov za poslanca. Bosco je bil kot vodja sicilijanske vstaje obsojen v dolgoletno ječo. Iz tega je razvidno, da so volilci v najskrajnejem nasprotstvu z vlado. Može torej, katere postava obsodi v ječo, volijo za poslance, znamenje, da narod odobruje njih počenje. Zares žalostne morajo biti razmere v blaženi Italiji, po kateri toli hrepene naši iredentovci. — V Siciliji se je pričelo zopetno gibanje mej delavci in kmeti. Bati se je zopet kaj resnega.

Armenija. — Razmere armenske še vedno niso uravnane. Anglija odločno sili na to, da se reforme izvedo, toda turška vlada to ovira. Obrnila se je ta celo do Francije in Rusije, da bi jo podpirali v boju proti Angliji glede armenskega vprašanja, toda dobila je prav nepovoljen odgovor na to. Sploh so v Carigradu do zadnjega časa delali na to, da bi napravili neko nasprotje mej vevlastmi zastran armenskega vprašanja, da bi potem vse lahko ostalo pri starem, toda videti je, da so se motili. Na nasvete Turčije se vevlasti vedno manj ozirajo, iz česar je sklepati, da jim je vedno manj za nje obstanek. Anglija od nekaj odločna glede postopanja v svoji vnanji politiki, bo brezdvomno tudi sedaj nasproti osamel Turčiji strogo nastopila in zahtevala vreditev žalostnih razmer v Armeniji.

Kuba. — Špancem se prebiti slabo godi na Kubi. Dasi uradna poročila vedo povedati o zmagah Špancev, vendar je resnica, da so Španci večinoma tepeni. Pa ne samo to; Španci imajo tudi doma homatije zaradi Kube. Neizrečeno je šlo že denarja in vojakov za vstajo na Kubi. Umevno je, da to obuja nevoljo mej narodom. Vlada se boji resne vstaje in se ne upa več pošiljati vojakov v tujino, ker bi potem za slučaj sile ne imeli kaj doma. Kubanci za te španske razmere

dobro vedo in pošiljajo v Španijo ljudi, ki naj bi podpihovali k vstaji. S tem, da bi Španjci doma imeli dosti opraviti, bi še bolj oslabili tudi na Kubi. Španija je izvedela za zvitost Kubancev in skuša te podpihovalce še za časa poloviti.

Obrtnija.

Obrtni strokovni šoli v Ljubljani.

(Konec.)

Učiteljskih močij na šoli je bilo z ravnateljem vred 24 in sicer 1 ravnatelj, 7 strokovnih učiteljev, 4 delovodje, 1 učitelj risanja, 3 strokovni učitelji, 2 kateheta in 6 pomožnih učiteljev.

Pričetkom šolskega leta se je otvoril oddelek za figuralno podobarstvo pri strokovni šoli za obdelovanje lesa. Temu oddelku je namen, gojiti v prvi vrsti cerkveno kiparstvo in pospeševati razvoj cerkvene umetnosti na Kranjskem. — Oddelek za pletarstvo je pričel svoje delovanje z dnem 1. aprila t. l.; pouk je trajal samo 10 dni, ker se po Velikonočnem potresu ni več mogel otvoriti. Oba imenovana oddelka sta bila prav primerno nastanjena v Zeis-ovi hiši na Bregu.

Visoko naučno ministerstvo je z ukazom z dne 24. septembra 1894., št. 22771, odobrilo porabo pomožnih učiteljev Ant. Funtka, dr. Fr. Kropivnika, Alf. Paulina, Karola Pirca, Ant. Štritofa in Alojzija Tavčarja. — Isto visoko ministerstvo je z ukazom z dne 12. sept. 1894., št. 21066, imenovalo kapelana pri mestni fari Sv. Jakoba, dr. Frančiška Ušeničnika, katehetom in propovednikom na šoli za obdelovanje lesa. — Naučno ministerstvo je z odlokom z dne 20. septembra 1894. št. 11188, premestilo delovodjo c. kr. strokovne šole za obdelovanje lesa v Val. Mezeričih, Josipa Tratnika v Ljubljano. — Visoka deželna vlada je z odlokom z dne 4. novem. 1894 št. 14625, dovolila ravnatelju dvanajstdnevni odpust, da proučuje razne naprave za elektriško razsvetljavo. — Delovodjo na novo tvorjenem oddelku za pletarstvo je bil z ukazom visokega naučnega ministerstva z dne 7. novembra 1894, št. 23022, imenovan Josip Baran iz Sobjeslava na Češkem. — Z odlokom z dne 3. marcija 1895, št. 3000, je visoko naučno ministerstvo imenovalo c. kr. strokovnega učitelja Josipa Vesela vladnim komisarjem za nadzorovanje obrtnih nadaljevalnih šol na Kranjskem.

Na konci šolskega leta so nastopni učenci IV. letnika strokovne šole za obdelovanje lesa dobili odhodna izpričevala, in sicer stavbinski in pohištveni mizarji: Jager Alojzij, Kosmač Anton, Lehrman Anton; rezbarji: Buh Miha, Kreč Frančišek, Zavrl Josip.

Izid klasifikacije je bil zelo ugoden. Le 4 % učencev ni doseglo učnega zmotra, 6 % je ostalo zaradi bolezni neizprašanih in 90 % je dobilo ugodna izpričevala.

Disciplina je bila v obče povoljna; 6 učencev je dobilo v navedenosti red „primerno“, ostali pa vsi boljše rede.

Jeden učenec I. letnika je bil med šolskim letom izključen zaradi disciplinarnih pregreškov.

Na strokovni šoli za lesni obrt so se učili nastopni predmeti: veronauk, nemški jezik, slovenski jezik, aritmetika in računajajoča geometrija, mehanika in element. strojeslovje, tehnologija lesa, obrtno knjigovodstvo, poslovni sestavki, arhitektonsko oblikoslovje, elementarno prosto risanje, geometriško risanje, projekt. risanje in nauk o sencah, prosto risanje po modelih, strokovno risanje, modeliranje, tehniška dovrševalna dela, kaligrafija praktični pouk.

Z začetku šolskega leta je bilo 59 rednih učencev in 15 hospitantov, koncem leta pa 84 rednih učencev in 17 hospitantov. Po narodnosti sta bila 2 Nemca, 71 Slovencev in 1 Hrvat. Javno risarsko šolo je obiskovalo 30 učencev.

Novo ustanovljeni atelje pri strokovni šoli za umetno vezenje in šivanje čipek, za absolventinje zavoda je pričel svoje delovanje pričetkom meseca novembra 1894. Obiskovalo ga je 5 učenek, ki so prejšnja leta dovršile šolo. Ta atelje ima namen, bivšim učenkam strokovnih šol dajati priliko, vežbati se na večjih naročenih delih ter jim olajšati prestop v samostojno, praktično delovanje. Da se doseže označeni smoter, se v ateljeju sprejemajo tudi naročila od strani občinstva, a le v toliki meri, kakor je to potrebno.

Koncem šolskega leta so dobile naslednje učenke III. letnika odhodna izpričevala: Koprivec Adela, Kuhelj Amalija, Pož Marija, Sever Marija, Sever Roza, Simončič Marija, Vehar Marija, Vovk Frančiška, Weiss Gizela.

Obiskovanje šole je bilo pri rednih učenkah povsem pravilno, kolikor niso prihajale bolezni v poštev. Menj redno je bil obisk pri hospitantkinjah; te so z zavodom v rahlejši zvezi, in zato jih pač lože zadržavajo hišna opravila.

Izid klasifikacije je bil jako ugoden, ker so bile koncem leta vse učenke sposobne za vstop v višji razred.

Disciplina je bila v vseh oddelkih povoljna, tako da učiteljski zbor ni imel nikdar prilike, izrehati večjih disciplinarnih kaznij.

Učili so se na strokovni šoli za šivanje čipek in umetno vezenje sledeči predmeti: elementarno risanje, strokovno risanje, prenašanje vzorov, rezanje oblik, krojno risanje, veronauk, nemški jezik, slovenski jezik, računstvo, knjigovodstvo, umetno vezenje, šivanje čipek.

V vezenji se je učilo: holbeinova tehnika, jednakostranski križasti in pločasti vbod, raznovrstno vozlanje in pramanje, kitasti in čopasti vbod, perzijsko à-journno delo, rdeče vezenje, tamburovanje, jednostavno belo vezenje, arabska in janinska tehnika, fino belo vezenje, broderie d'Espagne, kineško dvostransko pločasto vezenje, aplikacija, zlato vezenje, japonsko in kineško pločasto vezenje in eventualno druge orijentalne tehnike, izvrševanje raznih del umetnega vezenja, punto tirato (nitkana čipka), punto tagliato (rezana čipka), vzorni prtiči za čipkaste vbode, filigranska čipka, filet-guipure, point-lace, point-